

Skov 311 – Helgenæs Syd

Arealerne ved Klæbjerg/Slettervang og Sletterhage (lok. 1 og 2) ligger i habitatområde nr. 47, mens arealerne ved Ellemandsbjerg (lok. 3) ligger udenfor habitatområdet. Det er Skov- og Naturstyrelsens hensigt, at nedenstående naturplan skal kunne indgå i den handleplan, som skal foreligge for det samlede habitatområde inden udgangen af 2010.

Af de naturtyper og arter, som indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområde 47, er følgende forløb fundet på distriktets arealer:

Type 6120 – Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand

Type 6210 – Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund

Type 7230 – Rigkær

Af naturtyper, som ikke var med på udpegningsgrundlaget, findes desuden:

Type 6230 – Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

1. Klæbjerg, Slettervang og Lushage

Afd. 806abcdef, 807abcdegh (ORE, SKR, STB, SØ, ØSF, EG), i alt ha

Jorderne til de gamle gårde Klæbjerg og Slettervang rummer sammen med kystskrænten fra lidt øst for Sletterhage Fyr til lidt nord for Lushage over 100 hektar meget værdifuldt overdrev. Der er stor variation i terræn og jordbund, hvilket begunstiger en rig flora med omkring 250 registrerede plantearter. Heriblandt en lang række arter, som er karakteristiske for overdrev på tør, såvel sur og sandet som kalkrig jordbund. En del arter er derimod knyttet til vådområder i og omkring småsøer og væld, ofte på leret bund.

Området har tidligere været opdyrket, men dets enkelte dele er successivt udgået af drift fra middelalderen til slutningen af 1900-tallet, og størstedelen afgræsses i dag af distriktets skovkvæg. Til overdrevet knytter sig som nævnt den mægtige kystskrænt mellem Sletterhage og Lushage, som er uden græsning og under tilgroning, og hvis værdifulde flora derfor er truet. Dele af det græssede overdrev er også under tilgroning, særlig de kystnære og mest værdifulde dele, hvor dyrkning er ophørt først.

Karsporeplanter	Svingel, Fåre-	Klokke, Blå-	Storkenæb, Blodrød
Engelsød	Svingel, Rød-	Kløver, Bugtet	Storkenæb, Blød
Padderok, Ager-	Sødgræs, Butblomstret	Kløver, Fin	Storkenæb, Liden
Padderok, Dynd-	Sødgræs, Manna-	Kløver, Gul	Svinemælk, Kær-
Padderok, Kær-	Tagrør	Kløver, Hare-	Svinemælk, Ru
	Tandbælg	Kløver, Hvid-	Sværtevæld
Enkimbladede	Tokimbladede	Kløver, Rød-	Syre, Alm.
Andemad, Kors-	Agermåne, Alm.	Kløver, Stribet	Syre, Dusk-
Andemad, Liden	Astragel, Sød	Knavel, Flerårig	Tidsel, Ager-
Andemad, Stor	Bakketidsel	Knopnelike	Tidsel, Horse-
Draphavre	Blæresmelde	Knopurt, Alm.	Tidsel, Kær-
Dunhammer, Smalbladet	Blåhat	Knopurt, Stor	Tidsel, Lav
Dværgebunke, Tidlig	Blåmunke	Kodriver, Hulkravet	Tjærenelike
Dværgebunke, Udspærret	Blåstjerne	Kongelys, Filtbladet	Torskemund, Alm.
Fløjlgræs	Borst, Høst-	Kongepen, Alm.	Tusindgylden, Mark-
Frytle, Mark-	Brandbæger, Eng-	Krageklo, Mark-	Tårnurt
Gulaks, Vellugtende	Brandbæger, Vår-	Kællingetand, Alm.	Valmue, Kølle-
Gøgeurt, Kødfarvet	Brunelle, Alm.	Kørvel, Vild	Vejbred, Glat
Gøgeurt, Maj-	Bulmeurt	Limurt, Kegle-	Vejbred, Lancet-
Havre, Dunet	Bynke, Grå-	Limurt, Nikkende	Vejsenep, Rank
Havre, Eng-	Bynke, Mark-	Lucerne, Foder-	Vikke, Muse-
Hejre, Blød	Cikorie	Markarve	Vikke, Smalbladet
Hestegræs, Krybende	Djævelsbid	Merian	Vikke, Tofrøet
Hjertegræs	Dueurt, Lodden	Mjødurt, Knoldet	Vikke, Vår-
Hundegræs, Alm.	Dværgløvefod, Alm.	Mynte, Vand-	Vinterkarse, Alm.
Hvene, Alm.	Engelskgræs	Mælkebøtte sp.	Viol, Hunde-
Hvene, Sand-	Evighedsblomst, Gul	Mælkeurt, Alm.	Voldtimian
Hvene, Stortopet	Fladbælg, Gul	Nelike, Bakke-	Vortemælk, Skærm-
Kamgræs	Fladstjerne, Græsbladet	Nælde, Stor	Vårsalat, Tandfri
Kogleaks, Fåblomstret	Flipkrave	Oksetunge, Læge-	Ærenpris, Lancetbladet
Konval, Kantet	Forglemmigej, Bakke-	Okseøje, Hvid	Ærenpris, Læge-
Kvik, Alm.	Forglemmigej, Rank	Perikon, Prikbladet	Ærenpris, Mark-
Løg, Sand-	Forglemmigej, Sump-	Perikon, Vinget	Ærenpris, Tveskægget
Løg, Vild	Fuglegræs, Alm.	Pileurt, Fersken-	Ærenpris, Tykbladet
Pindsvineknop, Grenet	Følfod	Pileurt, Vand-	Ærenpris, Vedbend-
Rajgræs, Alm.	Gedeskæg, Eng-	Pileurt, Vej-	Ærenpris, Vår-
Rapgræs, Alm.	Gulerod, Vild	Pimpinelle, Alm.	Øjentrøst, Kirtel-
Rapgræs, Eng-	Gyldenris, Alm.	Potentil, Gåse-	
Rapgræs, Enårig	Gæslingeblomst, Vår-	Potentil, Krybende	Træer og buske
Rapgræs, Fladstrået	Gåsemad, Alm.	Pragtstjerne, Aften-	Ahorn
Rottehale, Eng-	Gåseurt, Ager-	Ranunkel, Ager-	Bened
Rottehale, Glat	Hedelyng	Ranunkel, Bidende	Brombær
Rottehale, Knold-	Hejrenæb	Ranunkel, Knold-	Elm, Skov-
Rottehale, Sand-	Hestehale	Ranunkel, Langbladet	Fyr, Bjerg-
Rævehale, Eng-	Hindeknæ, Mark-	Ranunkel, Lav	Fyr, Østrigsk
Rævehale, Knæbøjjet	Hjorterod	Ranunkel, Tigger-	Gran, Sitka-
Rørgræs	Hundetunge	Ranunkel, Gul	Havtorn
Rørhvene, Bjerg-	Høgeskæg, Grøn	Rundbælg	Hvidtjørn, Alm.
Siv, Blågrå	Høgeskæg, Tag-	Rødknæ	Hvidtjørn, Engriflet
Siv, Liden	Høgeurt, Alm.	Røllike, Alm.	Hyld, Alm.
Siv, Lyse-	Høgeurt, Håret	Sandsennep	Kirsebær, Fugle-
Skeblad, Vejbred-	Høgeurt, Smalbladet	Skræppe, Kruket	Mirabel
Star, Blågrøn	Hønsetarm, Alm.	Skræppe, Strand-	Pil, Grå-
Star, Håret	Hønsetarm, Femhannet	Slangehoved	Pil sp.
Star, Krognæb-	Hør, Vild	Sneglebælg, Humle-	Rose, Blågrøn
Star, Lyng-	Jordbær, Bakke-	Sneglebælg, Liden	Rose, Hunde-
Star, Pigget	Jordbær, Skov-	Snerle, Ager-	Rose, Rynket
Star, Sand-		Snerre, Gul	Rose, Æble-

Star, Spidskapslet	Kalkkarse, Stivhåret	Snerre, Hvid	Slåen
Star, Vår-	Kamille, Lugtløs	Snerre, HvidXGul	Stikkelsbær
Sumpstrå, Alm.	Kamille, Vellugtende	Stedmoderblomst, Alm.	Vedbend
Svingel, Bakke-	Katost, Alm.	Stenbræk, Kornet	Vrietorn
Svingel, Eng-	Klaseskærm, Billebo	Stenurt, Bidende	Æble, Sød-

Samlet floraliste for overdrev ved Klæbjerg og Slettervang inkl. småsøer og vældområder samt kystskrænter uden for indhegningen. Rita Buttenschön 1972-1999, Peter Wind 1987, Århus Amt 1991 og 2002, Devano-kortlægning 2004-05, Novana-overvågning 2004-06, Peter Wind og SNS 2006, SNS 2007.

Naturværdi: 1 Plejebenhov: 1

Målsætning: På de mest tilgroede dele af overdrevet og kystskrænten udtyndes og ryddes opvækst af vedplanter. Kystskrænten inddrages i græsning. Resterende nåletræbevoksninger og læhegn ryddes. Fyrreskoven mellem Tyskertårnet og lejrpladsen (som udgør en del af et mindre, ugræsset areal) bevares dog, men udtyndes og forynges ved naturlig løvtræopvækst. Fyrre- hhv. egestykket i afd. 807g og h udtyndes og tages med i græsning.

De to små og helt tilgroede søer syd for den nedrevne gård Slettervang oprenses især af hensyn til ynglemuligheder for padder.

2. Sletterhage

Afd. 800abcef (STG, STB, MOS, SØ), i alt ha

Området nord for Sletterhage fyr er tidligere ralgravningsterræn, hvor der er opstået en række naturtyper som, afhængigt af grundvandstand og saltpåvirkning fra havet, spænder fra stenstrand og tørt strandoverdrev til eng og våd mose med rigkær.

Floraen er rig med arter karakteristiske for både tørre og våde biotoper, som er hhv. påvirkede og upåvirkede af saltvand.

Den lyskrævende flora har i mange år været under pres på grund af tilgroning med især pil, birk og bævreasp, rynket rose og tagrør som følge af manglende græsning og slåning. Det er gået hårdest ud over rigkærspartier nærmest land, som til omkring 1990 var voksested for bl.a. sumphullæbe og loppestar. I 2007 er stykket mellem de to tværveje blevet omhyggeligt ryddet for trævækst tilligemed etablering af græsning.

Karsporeplanter	Star, Hirse-	Klokke, Blå-	Sværtevæld
Fjerbregne	Star, Håret	Kløver, Bugtet	Syre, Alm.
Padderok, Ager-	Star, Knippe-	Kløver, Fin	Tidsel, Ager-
Padderok, Kær-	Star, Loppe-	Kløver, Gul	Tidsel, Kær-
Slangetunge	Star, Nikkende	Kløver, Hare-	Tjærenellike
	Star, Pigget	Kløver, Hvid-	Tusindgylden, Liden
Enkimbladede	Star, Pille-	Kløver, Jordbær-	Tusindgylden, Mark-
Asparges	Star, Sand-	Kløver, Rød-	Tusindgylden, Strand-
Byg, Egernhale-	Star, Skede-	Kokleare, Læge-	Vandnavle
Draphavre	Star, Sylt-	Kongepen, Alm.	Vejbred, Dunet
Dværgbunke, Tidlig	Star, Top-	Krageklo, Mark-	Vejbred, Fliget
Fliglæbe, Ægbladet	Sumpstrå, Alm.	Kællingetand, Alm.	Vejbred, Glat
Fløjlgræs	Svingel, Eng-	Kællingetand, Sump-	Vejbred, Lancetbladet
Frytle, Mark-	Svingel, Fåre-	Kørvel, Gærde-	Vejbred, Strand-
Gulaks, Vellugtende	Svingel, Rød-	Limurt, Nikkende	Vikke, Muse-
Gøgeurt, Kødfarvet	Tagrør	Mandstro, Strand-	Vikke, Skov-
Gøgeurt, Maj-	Tandbælg	Mjødurt, Knoldet	Vikke, Tofrøet
Harril	Væselhale, Langstakket	Mynte, Ager-	Vintergrøn, Liden
Havre, Eng-		Mynte, Vand-	Vårsalat, Tandfri
Hejre, Blød	Tokimbladede	Mælde, Spyd-	Ærenpris, Aks-
Hvene, Alm.	Astragel, Sød	Mælde, Tykbladet	Ærenpris, Tykbladet
Hvene, Kryb-	Bede, Strand-	Mælkebøtte sp.	Øjentrøst, Spids
Hullæbe, Sump-	Bellis	Natskygge, Bittersød	
Hundegræs, Alm.	Blåmunke	Nellike, Bakke-	Træer og buske
Kamgræs	Borst, Høst-	Nælde, Stor	Birk, Dun-
Kogleaks, Blågrøn	Brunelle, Alm.	Pileurt, Fersken-	Birk, Vorte-
Kogleaks, Strand-	Bynke, Mark-	Pimpinelle, Alm.	Brombær
Kvik, Alm.	Dueurt, Kær-	Potentil, Gåse-	Gyvel
Rajgræs, Alm.	Engelskgræs	Potentil, Krybende	Hassel
Rapgræs, Alm.	Engkarse	Ranunkel, Bidende	Hvidtjørn, Engriflet
Rapgræs, Blågrøn	Evighedsblomst, Gul	Ranunkel, Lav	Hyld, Alm.
Rapgræs, Eng-	Firling, Alm.	Revling	Pil, Bånd-
Rottehale, Sand-	Fladbælg, Gul	Rundbælg	Pil, Femhannet
Rørhvene, Eng-	Fladbælg, Skov-	Rødknæ	Pil, Grå-
Sandskæg	Frøstjerne, Sand-	Røllike, Alm.	Pil, Krybende
Siv, Blågrå	Fuglegræs, Alm.	Sandkryb	Pil, Selje-
Siv, Butblomstret	Følfod	Skjolddrager, Alm.	Pil, Øret
Siv, Glanskapslet	Gulerod, Vild	Slangehoved	Pil, ØretXGrå-
Siv, Lyse-	Hjorterod	Snerre, Burre-	Rose, Hunde-
Siv, Knop-	Høgeskæg, Kær-	Snerre, Gul	Rose, Rynket
Siv, Tudse-	Høgeurt, Lancetbladet	Snerre, Kær-	Røn, Selje-
Star, Alm.	Høgeurt, Smalbladet	Snerre, Sump-	Slæen
Star, Blågrøn	Hønsetarm, Alm.	Stenbræk, Kornet	Syren
Star, Dværg-	Jordbær, Bakke-	Stenurt, Bidende	Æble, Sød-
Star, Fjernakset	Kabbeleje, Eng-	Storkenæb, Blodrød	
Star, Hare-	Kattehale	Svinemælk sp.	

Floraliste for området nord for Sletterhage Fyr (afd. 800abcef). Rita Buttenschön 1986-1996, Peter Wind 1987, Århus Amt 2002, Devano-kortlægning 2004, SNS 2007.

På grund af tilgroning er mange af de nævnte arter sandsynligvis gået tilbage eller endda forsvundet; således er Butblomstret Siv, Sump-Hullæbe og Loppe-Star ikke set siden omkring 1990.

Naturverdi: 1 i lysåbne dele, 3 i øvrige dele **Plejebehov:** 1

Målsætning: Den foretagne rydning fastholdes ved græsning og evt. efterrydning og udvides til at omfatte de øvrige dele. I den sydlige hoveddel dog således, at der ved forsigtig tynding foretages en sammenbinding af de bevarede lyslommer i krattet,

som herefter holdes vedlige og gradvis øges noget ved passende græsning og evt. rydning.

3. Nye overdrev ved Ellemandsbjerg

Afd. 812a, 813a, 814hlm (ORE, AGE, SLE), i alt ha

Tidligere marker i kuperet, sandet terræn, som nu enten ligger brak, afgræsses eller slås. På grund af den magre jordbund og nærheden til frøkilder er der gode muligheder for indvandring og udbredelse af overdrevsflora, hvilket allerede har fundet sted i et vist omfang.

Enkimbladede	Tokimbladede	Kløver, Hare-	Storkenæb, Blød
Draphavre	Blåhat	Knopurt, Stor	Syre, Dusk-
Dværgbunke, Tidlig	Brandbæger, Eng-	Kongepen, Alm.	Vejbred, Lancet-
Dværgbunke, Udspærret	Evighedsblomst, Gul	Nellike, Bakke-	
Fløjlsgræs	Fladstjerne, Græsbladet	Oksetunge, Læge-	Træer og buske
Gulaks, Vellugtende	Flipkrave	Okseøjje, Hvid	Hvidtjørn, Engriflet
Hejre, Blød	Gedeskæg, Eng-	Perikon, Prikbladet	Slåen
Hundegræs, Alm.	Høgeskæg, Grøn	Potentil, Sølv-	
Hvene, Alm.	Høgeurt, Håret	Sneglebælg, Humle-	
Hvene, Sand-	Hønsetarm, Femhannet	Snerre, Gul	
Svingel, Rød-	Kløver, Gul	Stedmoderblomst, Alm.	

Floraliste fra overdrev i plantagerne ved Ellemandsbjerg, Århus Amt 2002, SNS 2006.

Naturværdi: 3 Plejebæhov: 1

Målsætning: Fastholdelse eller etablering af græsning, gerne efter en årrække med græs- eller høslæt uden gødskning og omlægning. Afdrevne plantagearealer og lysåben fyrreskov kan med fordel inddrages i etablering af større, sammenhængende græsningsarealer.
